

Aan de Raad

Made, 12 juni 2018

Agendapuntnummer: 10

Raadsvergadering 5 juli 2018		Registratienummer: 2018014158
		Casnr: 18.00643
Onderwerp: Voorjaarsnota 2018/Kadernota 2019		
Portefeuillehouder: H.T.M. Bakker	Bijlagen: 1. Raadsbesluit 2. Voorjaarsnota 2018 / Kadernota 2019	Ter inzage: 1.
Ambtelijke coördinatie: Middelen		
Steller: Middelen/Concerncontrol		
SAMENVATTING Met de Voorjaarsnota 2018 legt het college financieel en beleidsmatig verantwoording aan de gemeenteraad. De verantwoording heeft betrekking op de uitvoering van de programma's gedurende het eerste kwartaal 2018. In het onderdeel Kadernota 2019 heeft het college uitgangspunten opgenomen voor de begroting 2019. Tevens zijn de financiële gevolgen van het Coalitieakkoord en de nieuwe beleidswensen opgenomen voor 2018 en volgende jaren.		

VOORGESCHIEDENIS

Op 9 november 2017 werd op basis van de Kadernota 2018 en het coalitieprogramma voor de achterliggende bestuursperiode "Samen investeren in Drimmelen" de begroting 2018 vastgesteld.

Het recent vastgestelde coalitieprogramma "Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN!" bevat (meerjarige) beleidswensen voor de bestuursperiode 2018 – 2022. Deze beleidswensen maken deel uit van de Kadernota 2019.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Met het aanbieden van de Voorjaarsnota 2018 en de Kadernota 2019 beoogt het college om enerzijds de raad actief te informeren over de voortgang van de programmabegroting 2018, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Anderzijds legt het college de kaders voor het opstellen van de begroting 2019 voor, alsmede nieuwe beleidswensen voor 2018 en volgende jaren.

HOE PAST DIT BINNEN BELEID EN WETGEVING?

De Voorjaarsnota 2018/Kadernota 2019 past binnen de reguliere P&C-cyclus. Het markeert het eerste moment waarop over de voortgang van de lopende programmabegroting 2018 verslag wordt uitgebracht (Voorjaarsnota) en vormt het vertrekpunt voor de programmabegroting van het nieuwe kalenderjaar 2019 (Kadernota). Zoals door uw raad vastgesteld voorziet de P&C-cyclus voor het tweede half jaar in het door het college aanbieden van de Najaarsnota 2018 en de Programmabegroting 2019.

WAT GAAN WE DOEN?

In de Voorjaarsnota worden, indien de verwachte programma-uitvoering en/of baten en lasten sterk afwijken van de begroting, deze afwijkingen toegelicht. Ten behoeve van de beleidsverantwoording worden per programma de items toegelicht die niet volgens planning verlopen.

In dit raadsvoorstel worden vanaf paragraaf 2.1 van dit raadsvoorstel de kaders en beleidswensen voor de begroting 2019 aangegeven en is het investeringsplan 2019 geactualiseerd.

VOORJAARSNOTA 2018

1.1 Financieel perspectief

Een overzicht van de financiële positie van de gemeente Drimmelen voor 2018 en verder is een absolute voorwaarde voor het kunnen maken van de juiste afwegingen. Het meest recente financiële meerjarenperspectief betreft deze Voorjaarsnota.

Tabel 1.1 Meerjarenperspectief

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Vastgestelde begroting 2018	354 V	-384 N	181 V	407 V	664 V
Raadsvoorstel subsidiebeleid peuterspeelzalen	-13 N	-13 N			
Najaarsnota 2017 (incl. amendement)	-129 N	-120 N	-120 N	-120 N	-120 N
Raadsvoorstel binnenklimaat Schittering	-9 N	-9 N	-9 N	-9 N	-9 N
Begrotingssaldo voor Voorjaarsnota 2018	202 V	-526 N	52 V	277 V	535 V

Vanwege het presenteren van afgeronde cijfers kunnen er in de totaaltellingen van alle tabellen kleine afwijkingen ontstaan.

De vastgestelde begroting 2018 na honorering van beleidswensen vertoonde een tekort in 2019, maar was wel structureel sluitend (na aftrek incidentele baten en lasten).

De Najaarsnota 2017 zorgde helaas voor een verslechtering van het meerjarenperspectief (maatwerkvoorzieningen WMO en bijzondere bijstand). Desondanks ziet het meerjarenperspectief er positief uit. In de volgende paragraaf 1.2 wordt vermeld welke wijzigingen invloed hebben op de begroting 2018.

1.2 Afwijkingen Voorjaarsnota 2018 – aanpassing begroting 2018

Tussen de vaststelling van de begroting 2018 en de opstelling van de Voorjaarsnota ligt een periode van een half jaar. In deze periode hebben verschillende zaken zich voorgedaan die op het financieel perspectief van invloed zijn. De belangrijkste zijn in onderstaande tabel opgenomen en zijn bij de programma's toegelicht.

Tabel 1.2 Voorjaarsnota afwijkingen

Meerjarenperspectief		(bedragen x € 1.000)										
Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Progr.	2018		2019		2020		2021		2022	
1	Bestuurderspensioenen	1	€ 40	V	€ 40	V	€ 40	V	€ 40	V	€ 40	V
2	Fonds gezamenlijke gemeentelijke Uitvoering	1	-€ 38	N	-€ 42	N	-€ 42	N	-€ 42	N	-€ 42	N
3	Veiligheidsregio	1	€ 134	V	-€ 118	N	-€ 226	N	-€ 338	N	-€ 387	N
4	Opstellen nota Ruimte voor bedrijven	3	-€ 15	N								
5	Baggeren havens	3	-€ 62	N								
6	Participatie	4	€ 83	V	€ 53	V	€ 23	V	-€ 7	N	-€ 37	N
7	Sociale werkvoorziening	4	€ 38	V	€ 76	V	€ 48	V	€ 59	V	€ 29	V
8	Jeugdzorg	4	-€ 440	N	-€ 478	N	-€ 435	N	-€ 435	N	-€ 435	N
9	Deeltaxi	4	-€ 29	N	-€ 49	N	-€ 49	N	-€ 50	N	-€ 59	N
10	Omgevingsdienst West Brabant	5			-€ 50	N	-€ 51	N	-€ 21	N	-€ 154	N
11	Den Domp	6	-€ 42	N	-€ 16	N	-€ 16	N	-€ 16	N	-€ 16	N
11	Dividend BNG	Alg	€ 56	V	€ 18	V	€ 18	V	€ 18	V	€ 18	V
12	Gemeentefonds uitkering (mrt/meicirculaire)	Alg	€ 509	V	€ 1.537	V	€ 1.957	V	€ 2.306	V	€ 2.675	V
13	Kapitaallasten automatisering	O	€ 54	V	-€ 1	N	-€ 1	N	€ 2	V	€ 20	V
11	Externe ondersteuning ICT-migratie	O	-€ 43	N								
12	Uitvoering plan van aanpak doorontwikkeling inf.voorziening	O	-€ 60	N								
13	Optimaliseren bouwdoSSIers t.b.v. project e-depot	O	-€ 45	N								
14	Uitvoering zaakgericht werken	O	-€ 90	N								
15	Loonkosten	B	-€ 326	N	-€ 203	N	-€ 203	N	-€ 203	N	-€ 203	N
	Diversen per saldo		-€ 88	N	-€ 134	N	-€ 122	N	-€ 74	N	-€ 65	N
Totaal			-€ 361	N	€ 635	V	€ 942	V	€ 1.238	V	€ 1.386	V

Met name de verhoging van de bijdrage aan de Veiligheidsregio, de verdere stijging van de kosten Jeugdzorg en de loonkostenstijging beïnvloeden het saldo negatief. De loonkostenstijging is vrijwel volledig het gevolg van cao afspraken en premiestijgingen. Vanwege de stijging van het gemeentefonds (meicirculaire 2018) verbetert per saldo de financiële positie vanaf 2019 sterk. Op basis van de extra rijksmiddelen zullen diverse taken door de gemeenten moeten worden opgepakt. Deze middelen zijn dus niet volledig vrij besteedbaar.

Het financiële meerjarenperspectief is nu als volgt:

Tabel 1.2.1 Financieel meerjarenperspectief na Voorjaarsnota

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Begrotingssaldo voor Voorjaarsnota 2018	202 V	-526 N	52 V	277 V	535 V
Financiële gevolgen Voorjaarsnota 2018 (incl. mei circ)	-361 N	635 V	942 V	1.238 V	1.386 V
Verwacht begrotingssaldo	-159 N	108 V	994 V	1.515 V	1.920 V
Saldo van incidentele baten en lasten tot Voorjaarsnota 2018	-218 B	438 L	99 L	17 L	-
Mutatie incidentele baten en lasten Voorjaarsnota 2018	121 L	-	-	-	-
Structurele begrotingssaldo	-256 N	546 V	1.093 V	1.532 V	1.920 V

1.3 Risico's

In de begroting worden in de paragraaf Weerstandsvermogen de financiële risico's afgezet tegen de vrij beschikbare reserves. Het betreffen hierbij risico's die niet (volledig) zijn afgedekt door verzekeringen of voorzieningen. Gedurende het jaar, maar in ieder geval bij het opstellen van de begroting en de jaarstukken wordt het risicoprofiel bijgewerkt.

1.4 Reservemutaties

De Voorjaarsnota heeft effect op de hoogte van de reserves in 2018 en verder, zoals toegelicht op diverse programma's. De mutaties betreffen:

Tabel 1.4 reserve mutaties

Prg.	Mutatie reserves (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
	Onttrekkingen					
1	Reserve Samen aan de slag	17 N	-46 V			
2	Algemene reserve (Obsurve)	-1 V				
2	Reserve bovenwijkse voorzieningen (Beleidsplan verkeer en vervoer)	-7 V				
2	Reserve ruimtelijke ontwikkelingen (Uitvoering parkeernota)	-73 V				
2	Reserve herstel kunstwerken havens (Onderhoud haven Terheijden)	-58 V				
2	Reserve kansrijk centrumplan Made (naar reserve Kapitaallasten)	-1800 V				
2	Reserve kapitaallasten (Centrumplan Made)	-90 V	-90 V	-90 V	-90 V	-90 V
3	Reserve baggeren havens	-150 V				
3	Reserve SID (Project Biesboschjaar)	-24 V				
3	Reserve SID (Project Pontje haven Lage Zwaluwe)	-108 V				
3	Reserve verbet. toer.infrastr. haven Lage Zw. (Project haven lage Zw.)	-111 V				
3	Reserve SID (Project Havengeldverordening)	-6 V				
3	Algemene reserve (Project Haven Terheijden)	-50 V				
3	Reserve SID (Project Breedband internet)	-17 V				
3	Reserve Toerisme en recreatie (uitvoering 2018)	-62 V				
4	Reserve Bestuursakkoord (beleidsmedew. WMO)	-126 V				
4	Reserve Bestuursakkoord (consulenten W&I)	-128 V				
4	Reserve Bestuursakkoord (organisatiemodel C.JG)	-17 V				
4	Reserve Bestuursakkoord (proces beleid 3D)	-19 V				
5	Algemene reserve (Project BAG)	-40 V				
5	Reserve duurzaamheid (Project Duurzaamheid)	-24 V				
5	Reserve SID (Faciliteren st. Energietransitie Drimmelen)	-25 V				
5	Reserve SID (Project Realisatie duurzame windenergie)	-29 V				
5	Algemene reserve (Project Omgevingswet)	-15 V				
5	Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf (VPB / nota kostenverhaal)	-16 V				
5	Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf (voorber. woningbouwprojecten)	-100 V				
5	Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf (vrijval naar algemene reserve)	-346 V				
6	Reserve zwembaden (bouwbegeleiding)	-44 V				
6	Reserve Bestuursakkoord (Jur. Ondersteuning Den Domp)	-8 V				
6	Reserve Verenigingen	-5 V				
6	Reserve Kunst (nieuwe kunstwerken)	-25 V	-25 V			
O	Reserve SID (Project Verduurzaming gemeentelijke gebouwen)	-25 V				
B	Samenvoeging reserve Generatiepact en Personele knelpunten	-50 V				
B	Reserve Personele knelpunten	-117 V				
	Totaal onttrekkingen	3.700- V	161- V	90- V	90- V	90- V
	Stortingen					
2	Reserve kapitaallasten (van reserve kansrijk centrumplan Made)	1.800 N				
5	Algemene reserve (vrijval van Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf)	346 N				
B	Samenvoeging reserve Generatiepact en Tijdelijke inhuur personeel	50 N				
	Totaal stortingen	2.196 N	- -	- -	- -	- -
	Totaal mutaties reserves	1.504- V	161- V	90- V	90- V	90- V

1.5 Kredieten / Investeringsplan 2018

Naast de nog lopende kredieten zijn middels vaststelling van de begroting 2018 kredieten ter beschikking gesteld voor de investeringen 2018.

In december 2017 is het Water- en Rioleringsplan Drimmelen (WRP) 2018 – 2022 door de raad vastgesteld. Op basis van o.a. inspectierapporten en analyses zijn de rioolvervangingen berekend en is er een nieuwe investeringsprognose opgesteld (opgenomen in het vastgestelde beleidsplan als bijlage 2). Dit strookt niet met wat er al was vastgesteld in de huidige prognose (begroting 2018 e.v.). Veel kredieten zijn hierdoor komen te vervallen of zijn doorgeschoven in de tijd (investeringsprognose 2019 e.v.). Daarnaast is er een nieuw krediet ingesteld om de ambities van het WRP mogelijk te maken.

Tabel 1.5 Kredietwijzigingen

Kredietwijzigingen 2017 (bedragen x € 1.000)	Jaar	Kleur	Raming	Uitgaven	Restant	Mutatie	Toelichting
Programma 2. Openbare ruimte							
Centrumplan Made	2016	Groen	500	198	302	1.940	N Verhogen / samenvoegen
Herinrichting kruispunt Godfr. Schalckenstraat / Adelstraat (Made)	2012	Groen	140	-	140	-140	V Samenvoegen
Reconstructie Oudeweg Lage Zwaluwe	2016	Groen	1.435	1.499	-64	64	N Verhogen
Rioolvennging omg. Baroniestr., omloop en Schotenstraat (Terheijden)	2018	N.v.t.	750	-	750	-750	V Vervallen / opheffen (WRP)
Rioolvennging Parallelweg (Wagenberg)	2018	N.v.t.	100	-	100	-100	V Vervallen / opheffen (WRP)
Rioolvennging Kerkstraat (Made)	2018	N.v.t.	261	-	261	-261	V Vervallen / opheffen (WRP)
Rioolvennging Adellaan (Made)	2018	N.v.t.	45	-	45	-45	V Vervallen / opheffen (WRP)
Rioolvennging Lucia Eijkenstraat (Made)	2018	N.v.t.	49	-	49	-49	V Vervallen / opheffen (WRP)
Rioolvennging Wilgenstraat (Made)	2018	N.v.t.	121	-	121	-121	V Vervallen / opheffen (WRP)
Rioolvennging Plukmadestraat (Made)	2018	N.v.t.	207	-	207	-207	V Vervallen / opheffen (WRP)
Rioolvennging Raadhuisplein (Made)	2018	N.v.t.	18	-	18	-18	V Vervallen / opheffen (WRP)
Rioolvennging Marktstraat / Dreef (Made) (WRP)	2018	Groen	885	-	885	-89	V Verlagen (WRP)
Rioolvennging Burg. van Campenhoutstr. / Boerenh.str. (Made) (WRP)	2018	Groen	-	-	-	437	N Nieuw (WRP)
Rioolvennging Burg. van Campenhoutstr. / Boerenh.str. (Made) (Ambitieniv.)	2018	Groen	-	-	-	329	N Verhogen (amb.niv.WRP)
Rioolvennging Schoolstraat / Dreef (Made) (WRP) naar 2022 verschoven	2018	Rood	114	-	114	-114	V Van 2018 naar 2022 (inv.progn.)
Ambitieniveau WRP	2018	Groen	-	-	-	2.448	N Nieuw (ambitieniveau WRP)
Ambitieniveau WRP: Burg. van Campenhoutstr. / Boerenh.str. (Made)	2018	Groen	-	-	-	-329	V Verlagen (WRP)
Ambitieniveau WRP: Schoolstraat / Dreef (Made)	2018	Groen	-	-	-	-669	V Verlagen (WRP)
Rioolmaatregelen Huijgenstraat / van Goorstraat (Terheijden)	2017	Groen	100	39	61	65	N Verhogen
Rioolvennging Vijverstraat (Lage Zwaluwe)	2014/15	Groen	305	15	290	77	N Verhogen
Rioolvennging Kerkstraat (Made) (WRP) van 2022 verschoven	2018	Groen	-	-	-	235	N Van 2022 naar 2018 (inv.progn.)
Totaal programma 2. Openbare ruimte			5.030	1.750	3.280	2.704	N
Programma 3.							
a. Vervanging voetveer Terheijden (elektrisch)	2018	Rood	-	-	-	100	N Nieuw
Totaal programma 6. Sport en buurthuizen			-	-	-	100	N
Programma 6.Sport en buurthuizen							
Uitbreiding toestellenberging Lage Weide	2015	Rood	27	32	-5	5	N Verhogen
Aanpassingen Zonzeel	2017/18	Rood	90	52	38	17	N Verhogen
Totaal programma 6. Sport en buurthuizen			117	84	33	21	N
Bedrijfsvoering							
Klachtenregistratie (Prevent)	2012	Oranje	28	30	-2	7	N Verhogen
Software pakket Welzijn	2015	Rood	68	-	68	-68	V Verlagen
Software pakket Welzijn	2016	Rood	67	-	67	-67	V Verlagen
Software pakket Welzijn	2017	Rood	67	-	67	-67	V Verlagen
Digitalisering dossiers Sociale Zaken	2018	Rood	-	-	-	202	N Instellen
Totaal bedrijfsvoering			230	30	200	7	N

Voor een inhoudelijke toelichting op de afzonderlijke kredietmutaties wordt verwezen naar de diverse programma's - onderdeel "Voortgang kapitaalgoederen (kredieten)" in de Voorjaarsnota.

1.6 Financiering

Conform het treasury statuut wordt in deze tussentijdse rapportages ingegaan op de financiering.

Kortlopende financiering

De kortlopende financiering kende medio april 2018 een saldo variërend van negatief € 1 miljoen tot positief € 0,5 miljoen.

Dit saldo ligt fors onder de kasgeldlimiet ter grootte van 8,5% van het begrotingstotaal, die daarmee niet wordt overschreden.

Voor zover het overschot meer bedraagt dan 0,75% van het begrotingstotaal (ca. € 370.000) zijn wij verplicht tot schatkistbankieren. Het surplus wordt belegd in de schatkist.

De rentevergoeding is gelijk aan het rentepercentage dat de Staat betaalt over leningen op de geld- en kapitaalmarkt. Momenteel is dit nihil. De begrote rentekosten worden niet overschreden.

Renterisico

Het renterisico op de vaste schuld is zoals voorzien in de begroting 2018 onveranderd laag.

Kredietrisico

De omvang en samenstelling van het kredietrisico is nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van de prognose in de begroting 2018.

KADERNOTA 2019

2.1 Coalitieakkoord 2018-2022

Na de gemeenteraadsverkiezingen is een coalitie tot stand gekomen, bestaande uit de fracties van de Lijst Harry Bakker de VVD en Groen Drimmelen (VP/D66). Samen hebben zij het coalitie-programma "Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN!" opgesteld. In de hierop volgende periode is dit coalitieprogramma door het college verder uitgewerkt. De financiële gevolgen hiervan zijn, zoveel als mogelijk, in deze Kadernota opgenomen.

Tabel 2.1.1 Coalitieakkoord

Meerjarenperspectief									
(bedragen x € 1.000)									
Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	S / I	2018	2019	2020	2021	2022
1	Personele consequenties nieuwe coalitie	1		S	16	23	23	23	8
2	Aanschaf portofoons			S		3	3	3	3
3	Toekomstvisie			I		50			
4	Samen aan de slag			I	100				
	<i>Dekking reserve Samen Investeren in Drimmelen</i>				<i>-100</i>				
5	Dorpsontbijten			I	3	3	3		
	<i>Dekking reserve Samen Investeren in Drimmelen</i>				<i>-3</i>	<i>-3</i>	<i>-3</i>		
6	Beleef TV-Leerrobot			I	50				
	<i>Dekking reserve Samen Investeren in Drimmelen</i>				<i>-50</i>				
7	Geluk			I		50	25	25	
	<i>Dekking reserve Samen Investeren in Drimmelen</i>					<i>-50</i>	<i>-25</i>	<i>-25</i>	
8	Intensivering communicatie			I	25	50	25		
9	Rode Ioperroute	2							
	a. Plan van aanpak			I		8			
	b. Uitvoering		500	S		13	25	25	25
10	Verhogen kwaliteit Centrumplan made		300	S		8	15	15	15
11	Totale aanpak centrumroute Terheijden		200	S		5	10	10	10
12	Personele inzet verkeer, vervoer en IBOR			I	25	50	50	-	
13	Verkeersveilig maken Crullaan		368	S			6	12	12
14	Verkeersveilig maken Zeggelaan		635	S			10	21	21
15	Onderzoek snelfietsverbindingen			I			15		
16	Veilige fietsroutes naar sportverenigingen			I		8			
17	Hanging baskets			I		15	15	15	
18	Bloemrijke bermen			S		35	35	35	35
19	Sport, spellen en bewegen in de openbare ruimte		100	S	5	10	10	10	10
	<i>Dekking reserve Samen Investeren in Drimmelen</i>		<i>-100</i>		<i>-5</i>	<i>-10</i>	<i>-10</i>	<i>-10</i>	<i>-10</i>
20	Verkeersoverlast, handhaving, communicatie o.a. Gaete en Loonsedijk			I		50	50	50	
	<i>Dekking al in begroting 2018 e.v. opgenomen</i>			<i>I</i>		<i>-50</i>	<i>-50</i>	<i>-50</i>	
21	Ecologische VerbindingsZone Hamseweg e.o.			S	12	12	12	12	12
	<i>Dekking al in begroting 2018 e.v. opgenomen</i>			<i>S</i>	<i>-12</i>	<i>-12</i>	<i>-12</i>	<i>-12</i>	<i>-12</i>
22	Ecologische VerbindingsZone tussen Mark en Haven van Zwaluwe			I	65	200	20	20	
	<i>Dekking al in begroting 2018 e.v. opgenomen</i>			<i>I</i>	<i>-65</i>	<i>-200</i>	<i>-20</i>	<i>-20</i>	
23	Behoud buurtbus 222 Terh.-Wagenb.-Made-O'hout Weststad			I		45	p.m.	p.m.	p.m.
24	Winkelstrip Nieuwstraat Lage Zwaluwe	3	150	S			4	8	8
25	Ontwikkeling website (toerisme en recreatie)			I		10			
26	Beheer website (toerisme en recreatie)			S		5	5	5	5
27	Promotiefilm Drimmelen			I			10		
	<i>Dekking reserve toerisme en recreatie</i>			<i>I</i>			<i>-10</i>		
28	Toeristische invulling vm. EBR opslagterrein			I		25			
29	Bewegwijzering toeristische trekpleisters kernen			I			10		
	<i>Dekking reserve toerisme en recreatie</i>			<i>I</i>			<i>-10</i>		
30	Bedrijfssterreinen: stimuleren duurzaamheid			I		10			
	<i>Dekking reserve Samen Investeren in Drimmelen</i>			<i>I</i>		<i>-10</i>			
31	Economische zaken: MVO-prijs (alternatief)			I		15	15		
	<i>Dekking reserve Samen Investeren in Drimmelen</i>			<i>I</i>		<i>-15</i>	<i>-15</i>		
32	Pontverbinding haven Drimmelen-Hofmanplaat								
	a. Investering		150	S		5	10	10	10
	b. Exploitatie			S		40	40	40	40
33	Abonnementstarief	4		S		27	27	27	27
	<i>Compensatie Rijk</i>			<i>S</i>		<i>-27</i>	<i>-27</i>	<i>-27</i>	<i>-27</i>

2.2 Nieuw beleid Kadernota 2019

Naast de speerpunten uit het Coalitieakkoord zijn parallel hieraan ook andere beleidswensen door het college in beeld gebracht. In onderstaande tabel zijn deze beleidswensen per programma opgenomen. In bijlage 2 van de Voorjaarsnota worden deze beleidswensen verder toegelicht.

Tabel 2.2.1 Beleidswensen

Beleidswensen									
	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Progr.	Invest.	S / I	2018	2019	2020	2021	2022
1	Formatie-uitbreiding communicatie (20 uur)	1	-	I	-	40.000	40.000	40.000	
2	Formatie-uitbreiding w ebcare (20 uur)	1	-	I	-	31.000	31.000	31.000	
3	Formatie-uitbreiding Openbare orde en veiligheid (36 uur)	1	-	I	-	78.000	78.000	78.000	
4	Opnemen verkeersborden en straatmeubilair in beheerpakket	2		I	-	25.000	-	-	-
5	Strooier gladheidsbestrijding	2	57.000	S	2.375	4.750	4.750	4.750	4.750
6	Grondverbetering boomvakken	2		I	-	30.000	40.000	30.000	-
7	Bluswater:	2							
	a. Voorbereiding / advisering		-	I	50.000	25.000	-	-	-
	b. Investerings		p.m.	S	-	-	p.m.	p.m.	p.m.
	c. Onderhoudskosten		p.m.	S	-	-	-	p.m.	p.m.
8	Aanlegvoorzieningen Biesbosch	2	p.m.	S	-	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
9	Project haven Terheijden / Kleine Schans e.o.								
	a. Voorbereiding / uitvoering ontw ikkeling Kleine schans e.o.	3		I	200.000				
	b. Aanbrengen brug de Schans	2	100.000	S				2.500	5.000
	c. Overige aanpassingen brug de Schans	2		I				p.m.	
	d. Ontw ikkeling haven Terheijden e.o.	3	p.m.	S			p.m.	p.m.	p.m.
10	Maatw erkvoorziening Hulp bij het huishouden	4	-	S	-	250.000	250.000	250.000	250.000
11	Brandveiligheid	5	-	I	-	70.000	70.000	70.000	-
12	Media Hub voor Omroep Drimmelen	6	-	S	4.200	4.200	4.200	4.200	4.200
	Totaal beleidswensen		157.000		256.575	557.950	517.950	510.450	263.950
	w aarvan incidentele lasten				250.000	299.000	259.000	249.000	-

Ter toelichting: Maatwerkvoorziening Hulp bij het huishouden (€ 250.000)

Het juridisch kader van Hulp bij het huishouden (HbH)/Wmo is gewijzigd. Daarnaast wil het Rijk de stapeling van zorgkosten verminderen. Op basis hiervan en de uitgangspunten in het coalitieakkoord "Een mooi en gezond Drimmelen maken we SAMEN" stellen we voor om vanaf 2019 HbH1 weer als maatwerkvoorziening te leveren. Om tot uitvoering per 2019 over te kunnen gaan en de nodige voorbereidingen te kunnen treffen, is besluitvorming over dit onderwerp tijdens de raadsvergadering van 5 juli 2018 noodzakelijk. U krijgt daarom een separaat raadsvoorstel "Hulp bij het huishouden 2019" aangeboden voor de raadsvergadering van 5 juli a.s. De financiële consequenties zijn opgenomen in bovenstaande tabel (punt 10 Maatwerkvoorziening Hulp bij het huishouden).

Indien nu wordt ingestemd met bovenstaande beleidswensen ontstaat het volgende financiële beeld.

Tabel 2.2.2 Meerjarenperspectief incl. beleidswensen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Begrotingssaldo na Coalitieakkoord	-245 N	-529 N	482 V	1.092 V	1.542 V
Beleids wensen	-257 N	-558 N	-518 N	-510 N	-264 N
Begrotingssaldo incl. beleidswensen	-501 N	-1.087 N	-36 N	581 V	1.278 V
Saldo van incidentele baten en lasten t/m Coalitieakkoord	-27 B	792 L	238 L	47 L	-
Saldo van incidentele baten en lasten beleidswensen	250 L	299 L	259 L	249 L	-
Structurele begrotingssaldo	-278 N	4 V	461 V	877 V	1.278 V

De begroting blijft hierdoor vanaf 2019 sluitend, maar rekening houdend met een aantal onzekerheden ten aanzien van de besteding van de extra gelden via de maartcirculaire 2018, de p.m. posten in het coalitieakkoord en onzekerheden rondom diverse grote projecten

zal de –financiële- vinger aan de pols moeten worden gehouden en zullen keuzes moeten worden gemaakt ter voorkoming van eventuele tekorten in de komende jaren.
Om structureel een gezonde financiële positie te behouden.

2.3 Uitgangspunten begroting 2019 en verder

2.3.1 Structureel en reëel begrotingsevenwicht

Ingevolge de Wet revitalisering generiek toezicht (Wet RGT) houdt een provincie toezicht op gemeentes. Ieder jaar besluit de provincie Noord-Brabant of voor een gemeente repressief of preventief begrotings-toezicht van toepassing is. Het doel hiervan is te voorkomen dat een gemeente een structureel tekort op de begroting krijgt, dat niet meer zelfstandig door de gemeente op te lossen is.

Repressief toezicht is de regel. Dit houdt in dat een gemeente haar begroting direct kan uitvoeren, zonder dat hier vooraf goedkeuring van de provincie vereist is. Een gemeente komt in aanmerking voor repressief toezicht wanneer de begroting, inclusief nieuw beleid, naar het oordeel van de provincie Noord-Brabant structureel en reëel in evenwicht is.

Structureel evenwicht

Als structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Dit geldt per jaarschijf. Het structureel begrotingssaldo kan alleen bepaald worden door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. Gemeenten zijn verplicht om het overzicht van incidentele baten en lasten bij de begroting op te nemen. Het onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten is door de Commissie BBV vastgelegd in de "Notitie incidentele en structurele baten en lasten".

Reëel evenwicht

Een reëel begrotingsevenwicht houdt in dat de opgenomen ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn.

2.3.2 Uitgangspunten begroting 2019

Het kader voor de jaarlijkse begroting wordt niet alleen gevormd door de eisen die de provincie daaraan stelt. De gemeente Drimmelen hanteert daarnaast eigen uitgangspunten die zowel financiële dekking voor de uitvoering van de programmabegroting als behoud van een gezonde financiële positie moeten waarborgen.

Onderstaand volgen de uitgangspunten van de gemeente Drimmelen voor het opstellen van de begroting 2019 en de meerjarenbegroting tot en met 2022.

Nieuw beleid en investeringen

Op grond van artikel 20 en 22 van het BBV dienen de financiële gevolgen van nieuw beleid en investeringen, die in de programma's zijn opgenomen, in de (meerjaren)begroting structureel en reëel te zijn geraamd. Duidelijk moet zijn dat Drimmelen in staat is om de volledige jaarlijkse lasten van nieuw beleid en investeringen op te vangen binnen een structureel sluitende (meerjaren)begroting.

De omvang van de vervangingsinvesteringen is voor 2019 begroot op € 4,5 mln. En voor de daarop volgende drie jaren op respectievelijk € 3,2 mln. (2020), € 3,0 mln. (2021) en € 2,8 mln. (2022).

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt geraamd op basis van reële uitgangspunten en in ieder geval de mei-circulaire 2018 met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren en de effecten van de herijking van het gemeentefonds.

Doeluitkeringen

Aan doelen waarvoor de gemeente een doeluitkering ontvangt wordt niet meer uitgegeven dan het bedrag dat door de gemeente wordt ontvangen.

De verwachte ontwikkeling van de sociale structuur is opgenomen in tabel 2.3.1.

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Drimmelen is verantwoordelijk voor een veilige en duurzame leef- en werkomgeving voor haar inwoners, bedrijven en organisaties. De raad bepaalt het kwaliteitsniveau van die omgeving en stelt het budget beschikbaar om dit kwaliteitsniveau te handhaven.

De verwachte ontwikkeling van de fysieke structuur is opgenomen in tabel 2.3.1.

Looncompensatie

In het kader van reëel ramen wordt rekening gehouden met de budgettaire effecten van de loonstijgingen zoals opgenomen in de meicirculaire 2018 en met de CAR-UWO.

De verwachte indexering is opgenomen in tabel 2.3.2.

Prijscompensatie

Aan de lastenkant van de begroting houdt de gemeente Drimmelen rekening met een mutatie van de prijsontwikkeling van ten minste het in de mei-circulaire 2018 genoemde Bruto Binnenlands Product.

De verwachte indexering is opgenomen in tabel 2.3.2.

Renteomslag

De commissie BBV heeft in haar "Notitie rente 2017" een verplichte aanwijzing gegeven dat rentekosten aan taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. De gemeente Drimmelen hanteert voor die (rente)omslag een percentage van 0%.

BTW

Het kabinet Rutte III hervormt het belastingstelsel. Die hervorming omvat onder meer een verhoging van het lage BTW tarief van 6% naar 9% per 1 januari 2019. Rekening houdend met de mogelijkheid tot gedeeltelijke vereffening via het BTW Compensatiefonds zal het effect van deze BTW-verhoging worden meegenomen in de begroting 2019.

Per 1 januari 2019 vervalt het recht op vooraf trek van BTW die aan gemeenten in rekening is gebracht over de kosten die toerekenbaar zijn aan de ter beschikkingstelling van sportaccommodaties. De rijksoverheid zal de gemeenten voor dit nadeel compenseren via de nieuwe specifieke-uitkering Sport (SPUK Sport). Op 29 juni 2018 wordt de regeling SPUK Sport in de Staatscourant gepubliceerd.

Belastingen en heffingen

De tarieven voor onroerend zaakbelasting, leges, lijkbezorgingsrechten, marktgeden, precariobelasting, rioolheffing, afvalstoffen en toeristenbelasting volgen de prijsontwikkeling zoals opgenomen in de meicirculaire 2018. Uitgangspunt is een kostendekkend tarief.

De verwachte indexering is opgenomen in tabel 2.3.2 en die voor specifiek de onroerend zaakbelasting in tabel 2.3.3.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De gemeente actualiseert programmagewijs haar risicoprofiel. Op basis van de te onderkennen risico's wordt de benodigde omvang van de weerstandscapaciteit bepaald, m.a.w. het geheel aan middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Hierbij wordt een zekerheidspercentage van 90% gehanteerd.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio voor het weerstandsvermogen. Noodzakelijk is een ratio met een minimale omvang van 1,0. In een dergelijke situatie is de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. De gemeente Drimmelen streeft een ratio van > 2,0 na, een situatie waarin geen aanvullende beheersmaatregelen nodig zijn. Ultimo 2017 bedroeg de ratio weerstandsvermogen 11,9.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat er een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden gehanteerd. Deze basisset en hun onderlinge verhouding kwalificeren de financiële positie van een gemeente.

1. Schuldquote
  - a. Netto schuldquote: geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast t.o.v. de eigen middelen en dus de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager dit percentage hoe beter.
  - b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: elimineert het effect van doorlenen. Hoe lager dit percentage hoe beter.
2. Solvabiliteit: geef inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.
3. Grondexploitatie: de boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden worden afgezet tegen de totale baten. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt als kwetsbaar beschouwd.
4. Structurele exploitatieruimte: geeft inzicht in welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.
5. Belastingcapaciteit: geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt t.o.v. het landelijk gemiddelde. Hoe lager dit percentage hoe beter.

Omdat de kengetallen in de eerste plaats bedoeld zijn om inzicht te geven in de financiële positie ten behoeve van de horizontale verantwoording van het college aan de raad, is een externe normering niet aan de orde. Dit is een keuze van onze gemeente zelf.

2.3.3 Tabellen ontwikkeling kengetallen

Ten behoeve van de kostenramingen in 2019 wordt uitgegaan van de volgende aantallen.

Tabel 2.3.1 Ontwikkeling sociale en fysieke structuur

A. SOCIALE STRUCTUUR		1-1-2019
Aantal inwoners		27.254
Leeftijdsgroep		
inwoners < 20 jaar		5.507
inwoners > 64 jaar		6.032
inwoners 75- 85 jaar		1.798
Bijstandsontvangers		
IOAW		21
IOAZ		3
Loonkostensubsidie		15
PW		170
Leerlingen V.O. per 1-10 t-1		577
B. FYSIEKE STRUCTUUR		1-1-2019
Oppervlakte gemeente (in ha)		11.943
waarvan binnenwater		2.396
waarvan land		9.547
Aantal woonruimten		11.825
Lengte van de hoofdrijbaan (in km)		
waarvan asfaltverhardingen		146
waarvan elementverhardingen		108
waarvan betonverhardingen		3

Op grond van de laatste informatie van het CBS / Centraal Plan Bureau (CPB) wordt voorgesteld om in de begroting 2019 de betreffende kosten en opbrengsten met onderstaande percentages te laten stijgen.

Tabel 2.3.2 Indexering

Begrotingsrichtlijnen	Kadernota 2019
Uitgaven	
Salariskosten	2,0%
Goederen en diensten	1,6%
Onderhoudsvoorzieningen	1,6%
Inkomensoverdrachten en subsidies	
- gesubsidieerde instellingen	0,8%
Inkomsten	
Huren en pachten	1,6%
OZB-opbrengsten	1,7%
Leges burgerzaken	1
Kostendekkende tarieven en leges	2

¹ Deze leges worden voor een belangrijk deel vastgesteld door de rijksoverheid.

² De ontwikkeling van deze tarieven is afhankelijk van de onderliggende kostenontwikkeling en de inzet van egalisatiereserves.

Indien het CPB tijdens de begrotingsopstelling met afwijkende cijfers komt, zullen deze zoveel als nodig is worden verwerkt in de begroting 2019. Hierdoor wordt rekening gehouden met het vorige jaar zodat de burger nooit teveel betaalt als gevolg van te hoge inschattingen.

Tabel 2.3.3 Voorstel OZB stijging

	Factor	Percentage	Effect	Effect op OZB
Loonvoet sector overheid 2018	0,2	3,0%	0,6%	
Netto mat. Overheidscons 2018	0,8	1,6%	1,3%	
Werkelijk 2018				1,9%
Inflatie begroting 2018 (begr 2018)				1,7%
Corr. tbv begroting 2019				0,2%
Inschatting premiestijging	0,2	2,0%	0,4%	
Netto mat. Overheidscons 2019	0,8	1,4%	1,1%	
Indexering 2019				1,5%
Indexering OZB 2019				1,7%

De stijging van de OZB wordt berekend o.b.v. de prognoses van het Centraal Planbureau via een gewogen gemiddelde van de loon- en prijsontwikkeling.

2.4 Investeringsplan 2019 – 2023

Het huidige investeringsprogramma voor 2019 t/m 2023 bestaat uit vervangingsinvesteringen. U wordt nu gevraagd in te stemmen met de jaarschijf 2019 uit het investeringsplan en de kapitaallasten van het volledige investeringsplan.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het bij de begroting 2018 geaccordeerde meerjarig investeringsvolume inclusief bijbehorende kapitaallasten en het nieuwe investeringsvolume en de daarbij behorende kapitaallasten.

Investeringsvolume (bedragen x 1.000)	2019	2020	2021	2022
Investeringsprognose 2018 - 2022	4.492	3.186	3.025	2.754
Investeringsprognose 2019 - 2023	2.284	2.872	2.467	2.992
Totaal	2.207 V	314 V	559 V	-238 N

Kapitaallasten (bedragen x 1.000)	2019	2020	2021	2022
Investeringsprognose 2018 - 2022	81	208	359	542
Dekking riolrechten / afvalstoffenheffing	-38	-106	-166	-211
Investeringsprognose 2018 - 2022 (na dekking)	43	102	193	332
Investeringsprognose 2019 - 2023	65	169	298	457
Dekking riolrechten / afvalstoffenheffing	-22	-74	-138	-194
Investeringsprognose 2019 - 2023 (na dekking)	43	95	160	263
Totaal	0 -	6 V	33 V	69 V

Het investeringsvolume neemt ten opzichte van de prognose 2018 tot en met 2021 af en in 2022 toe. Dit wordt veroorzaakt door verschuivingen van vervangingsinvesteringen riolering conform het vastgestelde WRP (Water- en RioleringsPlan 2018 - 2022).

Voor een inhoudelijke toelichting op de investeringen wordt verwezen naar de programma's.

WAT IS DE VERVOLGPROCEDURE?

Na vaststelling van de Voorjaarsnota 2018 / Kadernota 2019 worden de budgetten 2018 aangepast en worden de begroting 2019 en bijbehorende meerjarenraming opgesteld. De eventuele financiële consequenties van de septembercirculaire 2018 zullen ook t.b.v. de programmabegroting 2019 worden verwerkt.

Burgemeester en wethouders van Drimmelen

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

De raad van de gemeente Drimmelen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.12 juni 2018;

gelet op de Financiële Verordening gemeente Drimmelen ex. artikel 212 Gemeentewet ;

B e s l u i t :

Voorjaarsnota 2018

1. In te stemmen met de begrotingswijziging 2018 waarin alle financiële consequenties, m.u.v. de reserves, zijn verwerkt (Tabel 1.2).
2. In te stemmen met de stortingen in de reserves (Tabel 1.4)
  - a. Reserve kapitaallasten (van reserve kansrijk centrumplan Made) € 1.800.000 (t.b.v. dekking krediet ophoging Centrumplan Made; zie besluit 6e.);
  - b. Algemene reserve (vrijval van Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf) € 346.121,52;
  - c. Reserve Tijdelijke inhuur (Nota reserves en voorzieningen) € 50.000.
3. In te stemmen met de onttrekkingen uit de reserves (Tabel 1.4):
  - a. Reserve Samen aan de slag € 17.012,40 in 2018 en € 46.000 in 2019;
  - b. Algemene reserve (Obsurve) € 1.004,65;
  - c. Reserve bovenwijkse voorzieningen (Beleidsplan verkeer en vervoer) € 6.556,97;
  - d. Reserve ruimtelijke ontwikkelingen (Uitvoering parkeernota) € 73.382,24;
  - e. Reserve herstel kunstwerken havens (Onderhoud haven Terheijden) € 57.614;
  - f. Reserve kansrijk centrumplan Made (naar reserve Kapitaallasten) € 1.800.000;
  - g. Reserve baggeren havens € 150.404,12;
  - h. Reserve SID (Project Biesboschjaar) € 24.150;
  - i. Reserve SID (Project Pontje haven Lage Zwaluwe) € 107.648,92;
  - j. Reserve verbetering toeristische infrastructuur haven Lage Zwaluwe (Project haven Lage Zwaluwe.) € 110.927,15;
  - k. Reserve SID (Project Havengeldverordening) € 6.046,21;
  - l. Algemene reserve (Project Haven Terheijden) € 50.000;
  - m. Reserve SID (Project Breedband internet) € 17.240;
  - n. Reserve Toerisme en recreatie (uitvoering 2018) € 62.000;
  - o. Reserve Bestuursakkoord (inhuur personeel en organisatiemodel WMO) € 289.959,50;
  - p. Algemene reserve (Project BAG) € 40.000;
  - q. Reserve duurzaamheid (Project Duurzaamheid) € 24.340,39;
  - r. Reserve SID (Faciliteren st. Energietransitie Drimmelen) € 25.000;
  - s. Reserve SID (Project Realisatie duurzame windenergie) € 29.351,13;
  - t. Algemene reserve (Project Omgevingswet) € 15.248,40;
  - u. Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf (VPB / nota kostenverhaal) € 16.145;
  - v. Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf (voorbereiding woningbouwprojecten) € 100.000;
  - w. Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf (vrijval naar algemene reserve) € 346.121,52;
  - x. Reserve zwembaden (bouwbegeleiding) € 44.370;
  - y. Reserve Bestuursakkoord (Den Domp) € 7.920,64;
  - z. Reserve verenigingen (toename leden) € 4.670;
  - aa. Reserve Kunst (nieuwe kunstwerken) € 25.000 in 2018 en 2019;
  - bb. Reserve SID (Project Verduurzaming gemeentelijke gebouwen) € 25.135,68;
  - cc. Reserve generatiepact (Nota reserves en voorzieningen) € 50.000;

- dd. Reserve personele knelpunten (€ 116.698,26).
- ee. Reserve kapitaallasten met jaarlijks € 90.000 t.b.v. dekking kapitaallasten krediet Centrumplan Made (zie punt 6e).

- 4. In te stemmen met het instellen van nieuwe kredieten:
  - a. Rioolvervanging Burg. van Campenhoutstraat / Boerenhoekstraat (Made) (WRP) met € 437.400;
  - b. Ambitieniveau WRP met € 2.448.000;
  - c. Vervanging voetveer Terheijden (elektrisch) met € 100.000.
  - d. Rioolvervanging Kerkstraat (Made) (verschuiving van 2022 naar 2018) € 234.900.
- 5. In te stemmen met het opheffen van de kredieten:
  - a. Herinrichting kruispunt Godfried Schalckenstraat / Adelstraat (Made) (€ 140.000) (samenvoeging met krediet Centrumplan Made; zie besluit 6e);
  - b. Rioolvervanging omg. Baroniestraat, omloop en Schoutenstraat (Terheijden) (€ 750.000);
  - c. Rioolvervanging Parallelweg (Wagenberg) (€ 100.000);
  - d. Rioolvervanging Kerkstraat (Made) (€ 261.000);
  - e. Rioolvervanging Adellaan (Made) (€ 45.000);
  - f. Rioolvervanging Lucia Eijckenstraat (Made) (€ 49.000);
  - g. Rioolvervanging Wilgenstraat (Made) (€ 121.000);
  - h. Rioolvervanging Plukmadestraat (Made) (€ 207.000);
  - i. Rioolvervanging Raadhuisplein (Made) (€ 18.000);
- 6. In te stemmen met het verhogen van de kredieten:
  - a. Klachtenregistratie (Prevent) met € 6.654;
  - b. Uitbreiding toestellenberging met € 4.944;
  - c. Aanpassing ontmoetingscentrum Zonzeel met € 16.500;
  - d. Reconstructie Oudeweg Lage Zwaluwe met € 64.000;
  - e. Centrumplan Made met € 1.940.000 (zie besluit 2a. / 5a);
  - f. Rioolmaatregelen Huijgenstraat / van Goorstraat (Terheijden) met € 65.000;
  - g. Rioolvervanging Vijverstraat (Lage Zwaluwe) met € 77.000;
  - h. Rioolvervanging Burg. van Campenhoutstraat/ Boerenhoekstraat (Made) (Ambitieniveau) met € 329.000 (zie besluit 7b.).
- 7. In te stemmen met het verlagen van de kredieten:
  - a. Rioolvervanging Marktstraat / Dreef (Made) (WRP) met € 88.500;
  - b. Ambitieniveau WRP met € 329.000 t.b.v. krediet Rioolvervanging Burg. van Campenhoutstraat. / Boerenhoekstraat (Made) (Ambitieniveau) (zie besluit 6h.);
  - c. Ambitieniveau WRP met € 669.200 t.b.v. krediet Rioolvervanging Schoolstraat / Dreef (Made) (Ambitieniveau / investeringsprognose);
- 8. In te stemmen met het verlagen van de kredieten en vervangen voor krediet:
  - a. Software pakket Welzijn 15/00 verlagen met € 67.577;
  - b. Software pakket Welzijn 16/00 verlagen met € 67.169;
  - c. Software pakket Welzijn 17/00 verlagen met € 67.169;
  - d. Digitalisering dossiers Sociale Zaken verhogen met € 201.915.

Kadernota 2019

- 9. De gevolgen van het coalitieakkoord en dekking zoals opgenomen in tabel 2.1.1 te verwerken in de begroting (2019 – 2022) en het jaar 2018 te verwerken in de Voorjaarsnota 2018.
- 10. De beleidswensen en dekking zoals opgenomen in tabel 2.2.1 te verwerken in de begroting (2019 – 2022) en het jaar 2018 te verwerken in de Voorjaarsnota.
- 11. Besluitvorming over de overige beleidswensen bij de begrotingsbehandeling 2019 te betrekken.
- 12. In te stemmen met de voorgestelde indices t.b.v. de begroting 2019 (Tabel 2.3.2).

13. In te stemmen met de meerjaren vervangingsinvesteringen t.b.v. de begroting 2019
(Bijlage 3).

Made, 5 juli 2018

de raad voornoemd,

F.M.C. Ronde
griffier

Drs. G.L.C.M. de Kok
voorzitter